

ਮੈਂ

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ।

ਐਸਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਐਮਆਰ ਸ਼ਰਮਾ ਜੇ. ਜੇ.

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1972 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 243.

6 ਅਪ੍ਰੈਲ 1972

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ (1954 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ II ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ 1894 ਦਾ 1 , 1956 ਦਾ XVII ਅਤੇ 1956 ਦਾ XLVII) - ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਅਤੇ 17(1) ਅਤੇ (2) - ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ' - ਅਰਜ਼ਗੀ ਧਾਰਾ 17(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਕੀ ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੈ। 'ਵੀ

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਦੀ ਨੰਗੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ' ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਮੀਕਰਨ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਲੋੜੀਂਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 17 (i) ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 17 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਨ ਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 17 ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ "ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਖੇਤੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਇਕੱਲੇ "ਰਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ" ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਿਸੋ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ, ਕਬਜ਼ਾਧਾਰਕ ਨੂੰ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੀ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾ ਸਕੇ। ਬੇਲੋੜੀ ਅਸੁਵਿਧਾ ਤੋਂ ਬਚੋ। ਇਸ ਲਈ ਪੀ 1 ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 17(2) ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ "ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ" ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਜੰਗਲ, ਬਾਗ, ਜਾਂ ਉਥੋਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

(ਧਾਰਾ 5, 6, 8 ਅਤੇ 16)

ਸੰਪਾਦਕ ਦਾ ਨੋਟ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ 1969 ਪੀਐਲਆਰ 345 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 17 ਅਤੇ 18 ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

Gulzar Singh, v. State of Punjab, etc. |(Sandhwalia, J.)

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਅਣਪਛਾਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੰ. 7213-RDIV-71/23199 ਅਤੇ 7213-RDIV-23202, ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ 28 ਦਸੰਬਰ, 1971

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਐਚ. ਆਰ ਅਗਰਵਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜੇ. ਐਨ ਕੌਸ਼ਲ ।'

ਜੇ. ਐਸ. ਵਾਸੂ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ, ਆਰ. ਕੇ. ਛਿੱਬਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ; ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.—ਕੀ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਨੂੰ 'ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ' ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ' ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਜੁੜੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇਗਾ।

(2) ਇਹ 1972 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 243 ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਗੁਲਜ਼ਾਤ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਕਰੀਬ 12 ਏਕੜ ਸਿੰਜਾਈ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਅੱਪਰਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਫਿਲੌਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਵੇਲੀ ਵੀ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਲਾਗਤ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਭਗ 100000 ਰੁਪਏ ਹੈ। 36,000 ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਰੀਬ 6 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਕੀਮਤੀ ਬਾਗਾਂ ਹੇਠ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਲਦਾਰ ਦਰੱਖਤ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। 28 ਦਸੰਬਰ, 1971 ਨੂੰ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਅਣਗਹਿਲੀ 'ਸੀ' ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੱਪਰਾ ਵਿਖੇ ਨਵੀਂ ਮੰਡੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਨਤਕ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਇਲਾਕਾ, ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਜੋ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਸੀ / ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ; ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਧਿਸੂਚਨਾ, ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਡੀ' ਧਾਰਾ 6 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 17 (2) ਅਧੀਨ ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। . ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਬਰਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਜਾਂ ਘਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾ ਤਾਂ ਬੇਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ

ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ, ਇਸ ਲਈ, ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰੀ ਜੇ.ਐਨ ਕੌਸ਼ਲ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਮਾਲਾ ਫੇਡ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ।

(3) ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਵੇਲੀ ਦੀ ਕਬਿਤ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਗਭਗ 3 ਜੀ ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਅੰਬ ਅਤੇ ਬੋਰ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਧਾਰਮਿਕ ਇਮਾਰਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੈਰਾ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੰਡੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਐਕਵਾਇਰ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਆਧਾਰਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਲਾ ਦੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਚੋਣ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਇਸਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਫੇਡ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫੌਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮੰਡੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਅਨਾਜ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਬਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17(2)(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਵਾਹਿਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਬੇਕਾਰ ਹੈ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਐਕਟ ਦੇ 5-ਏ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

(4) ਸ੍ਰੀ ਜੇ.ਐਨ ਕੌਸ਼ਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਬਗੀਚਿਆਂ ਹੇਠ ਕਾਫੀ ਰਕਬਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਹਾਤੇ 'ਤੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਖੇਤੀਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜ਼ਮੀਨ. ਫਿਰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17, ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ। ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਜਾਂ ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਅਧੀਨ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 17 (4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਾਂ ਹੀ ਖੋਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖੇਤੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ. ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਨਦੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਅਤੇ ਸਰਜੂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਸਾਹਾ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। .

Gulzar Singh, v. State of Punjab, etc. |(Sandhwalia, J.)

(5) ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਦਲੀਲ 6f ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17(1) ਅਤੇ (2), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“17. (1) ਜਦੋਂ ਵੀ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਵਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 9, ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਜਾਂ ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ।

(ਵਿਆਖਿਆ।—ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਜਾਂ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਖਿੱਡੇ ਹੋਏ ਰੁੱਖਾਂ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਢਾਂਚੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਝੌਂਪੜੀਆਂ, ਪੰਡਾਲ ਜਾਂ ਸ਼ੈੱਡ ਹੋਣ।)

(2) ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, -

(a) ਜਦੋਂ ਵੀ ਚੈਨਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇਵੀਗੇਬਲ ਨਦੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਣਕਿਆਸੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਚਾਨਕ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਰਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਜਾਂ ਘਾਟ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਵੇ, ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਦਾ

(1) ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 1217।

(2) ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 1763।

ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨਾ;

(b) ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਜਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਂ - ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਸਾਰੀ, ਵਿਸਤਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕ, ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1912 (1912 ਦਾ ਐਕਟ II) ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਲਈ ਕੋਈ ਗੋਦਾਮ, ਜਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਜਾਂ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਪਾਂਸਰਡ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਿੰਚਾਈ ਟੈਂਕ, ਡਰੇਨੇਜ ਚੈਨਲ ਦੀ ਸਿੰਚਾਈ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਖੂਹ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਸੜਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ;

(c) ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ;

ਕੁਲੈਕਟਰ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ

ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ:

ਬਜ਼ਰਤੇ: ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਬਾਰੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਠਤਾਲੀ ਘੰਟੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰਕ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਸੁਵਿਧਾ ਦੇ ਅਜਿਹੀ ਇਮਾਰਤ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ।

(3) * * *

(4) * * * "

ਸ਼੍ਰੀ ਕੌਸ਼ਲ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ-ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਛੇ ਗੁਣਾ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਇੱਕ ਉਲਝਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਉਪ-ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ।

ਕੋਈ ਹੋਰ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਨੰਗੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ, ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਖੇਤੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ" ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਮੀਕਰਨ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਲੋੜੀਂਦਾ ਅਨੁਮਾਨ, ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 17(1) ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਖੇਤੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ "ਰਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ" ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਹਿੰਸਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੋ।

(6) ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 17a ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ c(2) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਹਵਾਲਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ 1954 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਸੀ, ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। 1956 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 17 ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਸੋਧ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਸਾਲ 1956 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 47 ਦੁਆਰਾ ਉਪ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ-

ਜੇ.

tion; ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ; ਅਤੇ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 17(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਬੰਧਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਧਾਰਾਵਾਂ (a), (b) ਅਤੇ (c) ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (ਏ) ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇਵੀਗੇਬਲ ਨਦੀ ਦੇ ਚੈਨਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਣਕਿਆਸੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਅਧੀਨ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਹੰਗਾਮੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰੇਲ ਮਾਰਗ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਫਲ-ਰੁੱਖਾਂ ਜਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਏ) ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। "ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਆਰਾ ਬਲੀ ਲੈਂਡ" ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਹੰਗਾਮੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 5-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ "ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

(7) , ਇ ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਹਾਊਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮਿਸਰੀ ਲਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (3) ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੂਰਾ ਬੈਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇਸਦੀ ਹਰੇਕ ਉਪ ਧਾਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਨਰੂਲਾ ਜੇ., ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

"ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 17(2) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਨਾਮਿਤ ਤਤਕਾਲ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ।) ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਜੀਨਸ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਮ ਜੀਨਸ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।"

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਦੇ ਨਾਲ *ਈਜ਼ੁਸਡੇਮ ਜੈਨਰੀਜ਼* ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(8) ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਇਕੱਲੇ "ਰਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ" ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ, ਕਬਜ਼ਾਧਾਰਕ ਨੂੰ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(3) ILR 1970(1) Pb. & Hr. 76=1969 ਕਰ. ਐਲਜੇ 594

ਬੇਲੋੜੀ ਅਸੁਵਿਧਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਕੇਵਲ "ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ" 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ

ਇਮਾਰਤਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਕਾਬਜ਼ਕਰਤਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪਈਆਂ ਚਲਣਯੋਗ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜੀ ਅਤੇ ਅਰਥਹੀਣ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮਤਲਬ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵੀਸੋ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਰੇਗਾ। ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਆਮ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤ ਹੈ, ਉਹ ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(9) ਇਕ ਹੋਰ ਤੱਥ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੇਗਾ ਉਹ ਹੈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ 'ਜ਼ਮੀਨ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

"ਭੂਮੀ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ, ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਕਹੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਭੂਮੀ' ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ਬਦ 'ਭੂਮੀ' ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਜਾਂ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਿਰ ਕੀਤੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਜਦੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ 'ਜ਼ਮੀਨ' ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਉਪਰੋਕਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਬਾਗ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੁੱਖ. ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਆਮ ਸ਼ਬਦ 'ਜ਼ਮੀਨ' ਨੂੰ ਸਿਰਫ "ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਖੇਤੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ" ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਕਿਉਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੱਡੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰਚਨਾ, ਇਸ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਹੈਲੋ ... ** ■ •* ■ — ■" ^ft ^f ^wri ^ ^ < ^ ^ * .

(10) ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 17 ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅੱਗੇ ਤਿੰਨ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਪ ਧਾਰਾ (1) 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਰਤਨ

ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੱਲ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੇਟੈਂਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 17(4) ਦੇ ਉਪਬੰਧ

i

(11) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਵੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਹੁਣ ਸ਼੍ਰੀ ਕੌਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। *ਨਦੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (1)* ਅਤੇ *ਸਰਜੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹਾ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2)* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਪ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। - ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਧਾਰਾ (1)। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ 17(1) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੰਗੇ ਗਏ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਖੇਤੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਧਾਰਾ 17(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਢੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਦੋਵੇਂ ਫੈਸਲੇ, ਸਿਰਫ ਉਪ-ਧਾਰਾ 17(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਨਾਲ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(12) *ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (4)* ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀਆ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 17 ਅਤੇ 18 ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 17 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਨਿਰਭਰ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪ-ਭਾਗ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਬੁਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਸ਼੍ਰੀ ਕੌਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪੈਰਿਆਂ 17 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਵਿਚਾਰ

ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ 18 ਮੈਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। *ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (4)* ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਨੇੜਿਓਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਵਿਵਦਾਨ ਭਰਾ ਸਰਕਾਰਫਾ ਜੇ. ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਿਹਾ ਸੀ

(4) 1969 P.L.R. 345.

ਕਿ ਧਾਰਾ 17 (1) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ. ਸਾਰਾ ਤਰਕ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਧਾਰਾ 17(1) ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਧਾਰਾ 17(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਲਈ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਉਪਰੋਕਤ-ਦੋਸੇ ਕੇਸ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ ਹਨ।

(13) ਮੈਂ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹਾਂ: ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 17 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੈਂ - ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਦੋ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਇੰਨੀਆਂ ਅੰਤਰ-ਬੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਦ *ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਹਾਊਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦੇ ਕੇਸ* (3) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ। *ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* (4) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਕ 'ਤੇ ਵੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿਚ ਦਸੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀਆ, ਜੇ. ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਹਿ-ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 9(1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 9 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 17(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿ-ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। . ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ, ਜੇ. *ਬੁਧੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ* (5) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ: -

“ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਉਹਨਾਂ ਐਕੁਆਇਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਵਾਹਿਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਉਪ-ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ

(1) ਸਿਰਫ਼ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕੁਆਇਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਸਰਕਾਰੀਆ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਫੈਸਲਾ *ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* (4) ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ *ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* (4) ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀਆ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ

ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੈਚ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸੀ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (4) ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(14) ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (4) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰੇ 17 ਅਤੇ 18 ਵਿਚਲੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੁਕਮ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ■

(15) ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (6) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਜੋ ਉਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਤੱਥ ਲਗਭਗ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਹਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਖਰੜ ਵਿਖੇ ਮੰਡੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਢਾਂਚੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਧਾਰਾ 17(2) ਅਤੇ 17(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਊ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਖਰੜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੈਚ ਨੇ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (4) ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸਨੇ ਬੁਧੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ (5) ਵਿੱਚ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ, ਜੇ. ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।

(16) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 17(2) ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ "ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ" ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਜੰਗਲਾਂ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਬਾਗ, ਜਾਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ।

(6) 1970 ਦੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ. ਨੰਬਰ 1270 ਦਾ ਫੈਸਲਾ) 19 ਮਈ, 1970 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(17) ਸ੍ਰੀ ਕੌਸ਼ਲ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੈਡੈਟ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 17(4) ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5-ਏ ਅਧੀਨ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਆਦਿ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕੌਸ਼ਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੈਧ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਲਈ ਅਫਸੋਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮੰਡੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮੰਡੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਰਬਾਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਧਾਰਾ 17(4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਮੁਨਾਸਬ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਤਤਕਾਲਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਤਾਂ

ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਇਹ ਸੰਭਵ ਸਿੱਟਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀਤਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਹਾਊਸ ਕੇਸ (3)।

(18) ਚਰਚਾ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼੍ਰੀ ਕੌਸ਼ਲ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਬਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਖਰੀ ਉਪਾਅ. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਅਨੁਬੰਧ 'ਸੀ' ਅਤੇ 'ਡੀ' ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 17(4) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਰਾਏ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੰਧਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦਾ ਦੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਮੰਨ ਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਹੀ ਵਿਅਰਥ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹਾਈਪਰ-ਤਕਨੀਕੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹੀ ਪੈਰਾ 5 ਵਿਚ ਹੈ

ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17(2) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 17(2) (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਸਲਈ, “ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ” ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 17 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਡੀ' ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦਾ । ਇਸ ਲਈ, ਤਕਨੀਕੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਜੋ ਬਚਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਰੇਕ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 17 ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) (ਸੀ) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 17 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। (2)। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਖਾਸ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(19) ਮਿਸਟਰ ਕੋਸ਼ਲ-ਇਨ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 243/1972 ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1972 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 244 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੇਵਲ ਸ੍ਰੀ ਕੋਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਜੋ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਥੋੜੇ ਜਿਹੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

Gulzar Singh, v. State of Punjab, etc. |(Sandhwalia, J.)

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ